

RINGEBU KOMMUNE

Vår referanse
19/432- 23/21857
FA-F30

Vår saksbehandler:
Ingrid Bøe tlf. 97186602

Anmodning om bosetting av flyktninger 2024

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Formannskapet	002/24	01.02.2024
Kommunestyret	002/24	13.02.2024

Dokumenter vedlagt saken

Oppmodning om busetting 2024 - Ringebu kommune

Forslag til innstilling

1. Ringebu kommune imøtekommer anmodning fra IMDi datert 10.11.2023 om å bosette 45 flyktninger i 2024.
2. I økonomireglementet er det delegert til kommunedirektøren å foreta avsetning til, eller bruk av fond vedrørende flyktningiltak. Tilsvarende gis kommunedirektøren myndighet til disponering av merinntekter til flyktningiltak i årsbudsjettet, herunder nødvendige budsjettendringer.

Møtebehandling fra Formannskapet 01.02.2024

FOR - behandling:

Enstemmig vedtatt som kommunedirektørens forslag til innstilling.

FOR-002/24 Vedtak:

Innstilling

1. Ringebu kommune imøtekommer anmodning fra IMDi datert 10.11.2023 om å bosette 45 flyktninger i 2024.
2. I økonomireglementet er det delegert til kommunedirektøren å foreta avsetning til, eller bruk av fond vedrørende flyktningiltak. Tilsvarende gis kommunedirektøren myndighet til disponering av merinntekter til flyktningiltak i årsbudsjettet, herunder nødvendige budsjettendringer.

Møtebehandling fra Kommunestyret 13.02.2024

KOM - behandling:

Nina Kanne Stenumgård fremmet følgende forslag til vedtak:

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har anmodet Ringebu kommune om å bosette 45 flyktninger i 2024, og ber om svar på fem punkter.

Kommunen sitt svar på anmodning er:

1. Ringebu kommune imøtekommer anmodning fra IMDi datert 10.11.2023 om å bosette 45 flyktninger i 2024.
2. Antall flyktninger er i tråd med anmodningen som Ringebu har mottatt.
3. Antall flyktninger inkluderer ikke familiegjenforening og det er ikke knyttet andre reserverasjoner til vedtaket.
4. Etter en samlet vurdering har ikke Ringebu kommune kapasitet til å øke antall flyktninger eller antall enslige mindreårige utover antallet (45) som kommunen har fått anmodning om.
5. For å kunne opprettholde høy kapasitet for bosetting i Ringebu kommune vil tilgangen til boliger være den største utfordringen. Videre er tilstrekkelig tjenesteapparat, barnehagekapasitet og personalressurser med fremmedspråklig kompetanseressurs viktige områder for å sikre god bosetting.

I økonomireglementet er det delegert til kommunedirektøren å foreta avsetning til, eller bruk av fond vedrørende flyktningiltak. Tilsvarende gis kommunedirektøren myndighet til disponering av merinntekter til flyktningiltak i årsbudsjettet, herunder nødvendige budsjettendringer.

Votering

Stenumgårds forslag til vedtak falt med 14 stemmer (Ap, H, MDG) mot 9 stemmer (Sp, TVL).
Formannskapetets forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

KOM-002/24 Vedtak:

1. Ringebu kommune imøtekommer anmodning fra IMDi datert 10.11.2023 om å bosette 45 flyktninger i 2024.
2. I økonomireglementet er det delegert til kommunedirektøren å foreta avsetning til, eller bruk av fond vedrørende flyktningiltak. Tilsvarende gis kommunedirektøren myndighet til disponering av merinntekter til flyktningiltak i årsbudsjettet, herunder nødvendige budsjettendringer.

Innledning

IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) anmoder i brev av 10.11.2023 Ringebu kommune om å bosette 45 flyktninger i 2024. Frist for å melde tilbake er 25.02.2024.

Saksopplysninger

IMDi skriver i anmodningsbrevet at behovet for bosetting aldri har vært større. Det er uvisst hvor lenge krigen i Ukraina vil vare og hvor mange som kommer til Norge, men det er ventet at inntektene vil være store også i tiden fremover. I tillegg til flyktninger fra Ukraina, skal Norge bosette flyktninger fra andre konfliktområder i verden, noe som tilsier at det samlede behovet for bosetting derfor er ventet å være høyt også i 2024.

Prognosene viser at behovet for bosetting av flyktninger i 2024 er beregnet til å være ca 37.000 personer, men at tallet er svært usikkert, og kan endre seg raskt i begge retninger. Videre skriver IMDi i sitt anmodningsbrev at det også er forventet høye inntekter av barn og ungdom som kommer til Norge uten foreldre eller andre voksne med foreldreansvar.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har fastsatt kriterier som grunnlag for anmodning om bosetting. For 2024 legges det størst vekt på kapasiteten og tjenestetilbudet i kommunene og erfaringer fra bosettingsarbeidet inneværende år.

IMDi ber i sitt anmodningsbrev om at det framkommer tydelig av vedtaket hvor mange flyktninger kommunen vedtar å bosette i 2024. Det oppfordres til å fatte vedtak i tråd med antallet det er anmodet om å bosette. Vedtaket skal ikke inneholde familiegjenforeninger eller andre reservasjoner. Videre bes det om at en i kommunens svar til IMDi gir en vurdering av hvor mange flere flyktninger, av disse enslige mindreårige, kommunen potensielt kan bosette i 2024 dersom behovet øker. Til sist bes det om at en i svaret også gir en vurdering av hva som skal til for å opprettholde en høy kapasitet for bosetting i kommunen.

Integreringstilskuddet utgjør sammen med tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap i stor grad det økonomiske grunnlaget for kommunens bosettings- og integreringsarbeid.

Integreringstilskuddet utbetales i 5 år for ordinært bosatte flyktninger, og også i 5 år for de fleste som kommer på familiegjenforening. For å dekke ekstraordinære utgifter kan det søkes om særskilt tilskudd til flyktninger med nedsatt funksjonsevne og/eller adferdsvansker.

Kommuner som bosetter enslige mindreårige flyktninger, mottar særskilt tilskudd i tillegg til integreringstilskuddet.

Ringebu kommunestyre behandlet sist anmodning bosetting av flyktninger i møte 20.12.22, med følgende vedtak (KOM-076/22):

- Ringebu kommunestyre imøtekommer anmodning fra IMDi datert 18.03.2022 om å bosette til sammen 65 flyktninger i 2022.*
- I økonomireglementet er det delegert til kommundirektøren å foreta avsetning til, eller bruk av fond vedrørende flyktningsiltak. Tilsvarende gis kommundirektøren fullmakt til disponering av merinntekter til flyktningsiltak i årsbudsjettet, herunder nødvendige budsjettendringer.*

Per. 18.12.23 er det bosatt/gitt tilsagn om bosetting av alle 70 flyktingene som Ringebu kommune vedtok å bosette i 2023.

Bosettingstall siste seks år:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ordinære flyktninger (inkl. familiegjenforeninger)	4	15	6	10	63	70

Ringebu kommune bosatte i 2016 ti enslige mindreårige flyktninger (EMF) i et bofelleskap i Grubbegata, og har ikke siden det blitt spesielt anmodet om å bosette EMF. Bofelleskapet ble

avviklet i 2021 fordi alle som bodde der var fylt 18 år og skulle videre i livet. De to boenhetene er nå boliger for to større flyktningfamilier.

Vurdering

Primært handler bosetting av flyktninger om at kommunene har et samfunnsansvar for å ta hånd om flyktninger som kommer til landet. Hele bosettingsordningen er tuftet på et tillitsforhold og en frivilliglinje mellom staten og kommunesektoren. Kommunene tar kollektivt ansvar for å løse det behovet for bosetting nasjonen har. Alternativet ville være en ordning der staten påla enkeltkommuner å ta imot og bosette et spesifisert antall flyktninger. Det ligger i sakens natur at aktivitetsnivået svinger, men svingningene er like fullt krevende å håndtere for kommunens tjenester. Etableringen av Midt-Gudbrandsdal flyktningetjeneste (MGF) er et tiltak som etter kommunedirektørens vurdering gjør bosettings- og integreringsarbeidet robust og fleksibelt. Kommunedirektøren er imponert over innsatsen MGF har lagt ned gjennom 2022 og 2023. De ansatte er offensive, positive og strukturerte i sitt arbeid med å bosette og integrere det store antallet flyktninger. Samtidig ser kommunedirektøren at dersom det skal bosettes ytterligere 45 flyktninger i 2024, vil det å skaffe boliger kunne bli den største utfordringen. Det er vanskelig å anslå hvor mange boenheter som trengs, fordi det avhenger av størrelsen på familiene som kommer. Dersom planlagt bygging av leilighetsbygg, der kommunen har tilvisningsrett for et antall leiligheter, blir realisert, vil det i løpet av 2024 bli betydelig økt antall tilgjengelige boliger. Å bosette et stort antall flyktninger i løpet av kort periode utfordrer også kommunens tjenesteapparat. De største utfordringene ved ytterligere høy bosetting av flyktninger kan kommunen få i oppvekstsektoren, hvor det kan utfordre barnehagekapasiteten ytterligere. I tillegg oppleves det krevende å rekruttere personale med kompetanse som trengs i møte med flyktningbarna, henholdsvis tospråklige assistenter og pedagoger med videreutdanning i norsk for fremmedspråklige elever. Kommunedirektøren har derfor tett dialog med berørte tjenesteledere slik at de gis forutsetninger for forsvarlig oppfølging.

Alle voksne har etter litt ulikt regelverk, avhengig av flyktningstatus, rett og/eller plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Ringebu læringscenter har kapasitet til å gi voksne opplæring i norsk og samfunnskunnskap i tråd med nasjonale føringer, samt grunnskole til de som har behov for det.

Bosetting av flyktninger finansieres av statlige midler de første årene, og tilskuddene finansierer stillinger som bidrar til økt aktivitet og styrker kommunens skatteinntekter. Samtidig bidrar bosetting av flyktninger til økt folketall, som igjen gir positiv uttelling i inntektssystemet (rammeoverføring til kommunen). Bosetting gir også en overrullingseffekt overfor næringslivet i forbindelse med kjøp av varer og tjenester, herunder også bygging av boliger. Arbeid med bosetting og integrering utløser ellers frivillige ressurser og styrker positiv utvikling i lokalsamfunnet på ulike vis. Å bosette ytterligere 45 flyktninger, i tillegg til de som kom i 2022 og 2023 kan kreve økt ressursbruk i helsetjenesten, barnehagene, grunnskolen og voksenopplæringen, i tillegg kommer eventuelle økte ressursbehov på flyktningetjeneste og Nav. Kommunedirektøren forventer at tilskuddene vil dekke behov for økt ressursbruk, samtidig som det fortsatt vurderes som klokt å sette av mest mulig på flyktningefond som buffer for ekstraordinære kostnader det ikke gis tilskudd til. Kommunedirektørens største bekymring er å rekruttere rett kompetanse i et marked med større tilbud enn etterspørsel, men at dette likevel er løsbart.

IMDi ber om at kommunen i sitt svarbrev vurderer hvor mange flere flyktninger (hvorav enslige mindreårige (EMF)) kommunen potensielt kan bosette i 2024 dersom behovet øker. Bofelleskapet ble lagt ned i 2021, og det faglige apparatet rundt dette er avviklet. Selve bygget kan ved enkle grep igjen bli funksjonelt som bofelleskap for 10 EMF, men det vil da mangle bolig til de to familiene som bor der nå. Langt mer krevende vil det være å på nytt bygge opp et faglig forsvarlig tjenesteapparat i bofelleskapet. Det er derfor kommunedirektørens samlede vurdering at Ringebu kommune ikke har kapasitet til å ta imot enslige mindreårige flyktninger i 2024.

IMDi ber også om at kommunen i sitt svarbrev vurderer hva som skal til for å opprettholde en høy kapasitet for bosetting i kommunen. Som tidligere nevnt, anser kommunedirektøren mangel på boliger som det mest utfordrende. Gunstige finansieringsordninger gjennom Husbanken vil være et viktig tiltak i så henseende. Kommunedirektøren anser det som realistisk å gjennomføre nødvendige oppbemanninger i tjenestene, men det forutsetter forutsigbarhet i forhold til statlige tilskudd, og en realistisk størrelse på tilskuddene.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer at Ringeby kommune tar sitt samfunnsansvar knyttet til internasjonal solidaritet mot Russlands krigføring i Ukraina og flyktnings situasjonen i resten av verden gjennom å stille seg positive til anmodningen om å bosette 45 flyktninger i 2024. Samtidig vil kommunedirektøren påpeke at det ikke er problemfritt for Ringeby kommune, som for andre kommuner, å skaffe boliger og rigge organisasjon og tjenestetilbud for å bosette så mange flyktninger i løpet av kort tid.